



# Dohled nad fondy EU :

## Prevence korupce a podvodů ve fondech EU

### LITVA



*This is part of the project supported by the European Union Programme Hercule II (2007-2013). This programme is implemented by the European Commission. It was established to promote activities to combat fraud affecting the EU's financial interests, including cigarette smuggling and counterfeiting. (for more information:*

*[http://ec.europa.eu/anti\\_fraud/about-us/funding/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/anti_fraud/about-us/funding/index_en.htm))*

1. Správa finančních prostředků EU v Litvě: přehled systému

2. Role jednotlivých institucí

1. Korupce a boj proti podvodům: předběžná zjištění

# Etapy implementace fondů EU v Litvě: přehled

*Období 2004 – 2006 v. období 2007-2013 :  
ponaučení?*

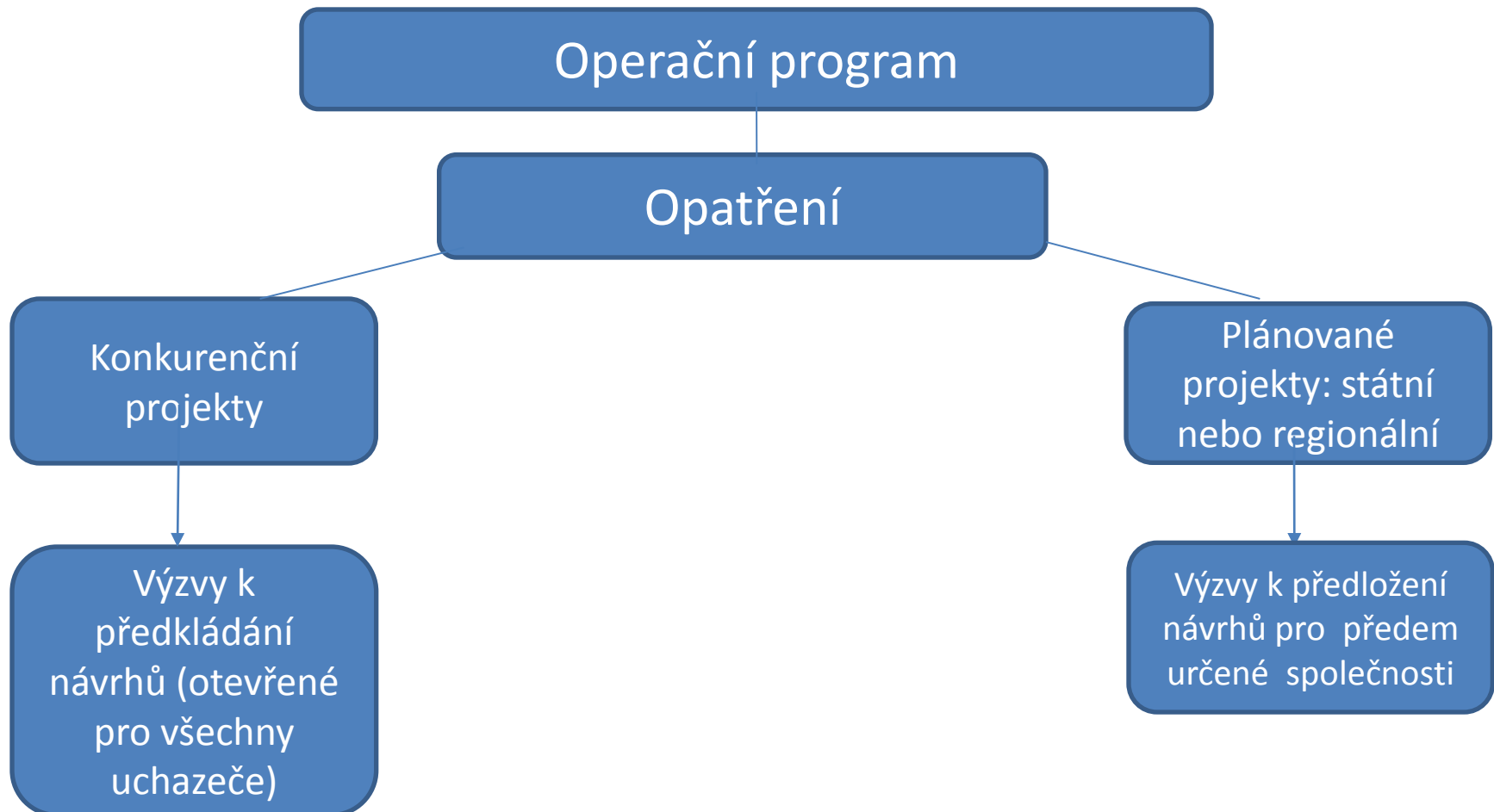
1. zkušenosti z předvstupní pomoci (PHARE, ISPA, SAPARD; výzvou byl přenos);
2. oddělený systém pro Fond soudržnosti v období 2004-2006 (již schválené projekty ze strany EK, projektové zprávy, atd.)
3. mnohé výzvy v období 2004-2006 (nedostatek strategického plánování, bez zahrnutí sociálních a ekonomických partnerů, nedostatek kapacit, problémy regulace, neodpovídající časové harmonogramy pro podání žádostí, atd.)

# Etapy implementace fondů EU v Litvě: přehled

1. Programování (strategie, operační programy, akční plány, priority);
2. Identifikace (včetně přípravy finančních podmínek projektů);
3. Výběr (výzvy k předkládání návrhů, seznam plánovaných regionálních a státních projektů);
4. Udělení (řídící agentury hodnotí návrhy, vybírají projekty, následně o financování projektu rozhodují orgány odpovědné za realizaci opatření (zprostředkovatelské a řídící), nakonec jsou dohody podepsány a projekt se realizuje);
5. Realizace(a monitoring);
6. Hodnocení a podávání zpráv

# Toky EU SF : zjednodušený přehled

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) a rybářský fond EU - spravovány odděleně (nejde o strukturální fondy; Národní platební agentura); Fond soudržnosti – plně integrován do systému, který řídí EU SF



# EU SF flows: zjednodušený přehled

Vláda Litevské republiky

Evropská komise

Úřad veřejných zakázek, Státní kontrolní úřad, Komise pro kontrolu, Řídící komise OP

Ministerstva a další státní instituce (na základě jejich kompetencí v daných oblastech)

Ministerstvo financí: Koordinace, schvalování a platba institucím,

Agentury pro správu (realizaci) : CPVA, LVPA, ESFA, APVA, TID (ne vždy podřízeny ministerstvům)

Instituce řídící globální granty: INVEGA, Výzkumná rada, Vědecká agentura, Agentura pro vědu, inovace a technologie (MITA) (ne vždy podřízeny ministerstvům)

# Programování, období 2007-2013

1. Zpracování návrhu OP: zapojení sociálních a ekonomických partnerů a odborníků
2. Zpracování návrhu strategie pro požití EU SF (odpovídá Komise); souhlas vlády a EK
3. Zpracování návrhu akčních plánů a konkrétních opatření (zprostředkující orgány, které jsou součástí Komise pro řízení akčních plánů)
4. V návaznosti na Strategii a Akční plány připraví instituce spravující programy popis konkrétních opatření, která jsou uvedena v přílohách akčních plánů a schválena dekrety vlády.

# Předběžná zjištění: prevence podvodů a korupce

...

...”Etika a morálka jsou pojmy z jiného světa...”

*Citát z rozhovoru v litevských sdělovacích prostředcích, 2013*



# ΓΙΕΥΒΕŽΝΆ ΖΙΪΪΤΪΕΝΪ: ΡΡΕΥΕΝΕ ΡΟΔΥΟΪ Α ΚΟΡΥΠΕ

1. Ριζικα κορυΠε α ΡοΔυοΪ ρε *ρσες* φάζις α ρα ρσες ρροϋνις σΡάρυ φονΔϋ ΕΥ (α το ρα βεηεμ Ρροραμωαίηο οβΔοβί, τακ βεηεμ εταΡ ρεαλιζαε/σΡάρυ)
2. Ροτενκιονάλνι ΡολιτικιΪ τλακ (ναΡϋ. Ρρορεκτυ Ρλάνορανέ ρα ρροϋνι στάτυ α ρεριου, Ρροκαζοράνι στίζηοστί ρα ΡοΔυοι, ατΔ.)
3. ΝεΔοσταεκ καΡακιτ α κομπετενκι
4. Ρεϋερνέ ζακαζκυ: ηλαρνί ρϋκοι ρασ ζεκαρί

## Rizika korupce a podvodů ve všech fázích a na všech úrovních správy prostředků EU

- Návrh seznamů pro potencionální žadatele v plánovaných projektech (“státní” prostřednictvím příslušného ministerstva a “regionální” prostřednictvím rady pro regionální rozvoj) – lobbistické skupiny velmi aktivní;
- Návrh priorit – potencionální předpoklady pro konkrétní projekty;
- Irealizace – návrh finančních podmínek; “lidský faktor” (návštěvy na místě, žádosti o platbu, hodnocení);
- atd.

## Potencionální politický tlak

- Programovací fáze (viz výše)
- Veřejné zakázky
- Nejednotné právní postavení správních/realizačních orgánů a jejich zaměstnanců
- Nedostatečná alokace zdrojů (některé agentury jsou veřejné orgány, některé příspěvkové organizace)
- Prokazování případů podvodu a/nebo korupce pro další vyšetřování
- atd.

# Nedostatek kapacit a kompetencí

- Například, jeden zaměstnanec Agentury pro podporu podnikání – cca 42 MM LTL, 18 projektů a 24 žádostí o platbu (nejvyšší sazby)
- Nedostatek specializovaných znalostí/ kompetencí pro odhalování případných podvodů a korupce ve správních/realizačních agenturách (*“<...> čestně, někdy naši zaměstnanci prostě nerozpoznají hrozby”*)
- Nedostatek motivace a náročných úkolů, které by přilákaly kvalifikované odborníky do správních /realizačních agentur a externích kontrolních orgánů
- Nedostatek kapacit pro externí kontrolní instituce (*“někdy se zdá, že Služba pro vyšetřování finanční kriminality nemá dostatek lidí”*)
- atd.

# Public procurement

- Předpisy
- Neexistuje oddělená kontrola projektů EU
- Nejasnost
- atd.

# Potencionální protiopatření?

- Více publicity (méně tajných materiálů, pravidlo: „co není tajné, mělo by být veřejné“)
- Nebezpečí zdání
- Účinné začlenění sociálně ekonomických partnerů (dobré příklady: SRN, Slovensko)
- Efektivní strategické plánování a jasné vazby mezi národními/regionálními strategiemi a programováním realizace fondů EU ( příklady Irska a Portugalska)

# Potencionální protiopatření?

- Jasně vazby mezi plánováním na regionální a na státní úrovni
- Analýza alternativ pro projekty plánované na úrovni státu a regionu
- Jasná a profesionálně navržená kritéria pro výběr projektu
- Posílená institucionální spolupráce (nejen mezi kontrolou a dohledem, ale také se státními registry pro zjednodušení postupů pro podávání žádostí ke snížení administrativní zátěže – česká republika, Lotyšsko, Slovensko, atd.)



*Transparency International Litva*

*Kontakt:*

*[info@transparency.lt](mailto:info@transparency.lt), [ruta@transparency.lt](mailto:ruta@transparency.lt)*

*Visit us:*

*Didzioji str. 5, Vilnius, Lithuania, [www.transparency.lt](http://www.transparency.lt),  
[www.facebook.com/TILietuva](https://www.facebook.com/TILietuva)*

